

Annie Lööf: Jultal 2021

Talare

Annie Lööf
Partiledare

Datum

15 december 2021

Plats

Stockholm

1 Visste ni att en självklar del av julen växer på en gammal äppelodling i Skåne?

I den magra sandjorden, mitt bland böljande kullar. Bara kilometer från Östersjöns stränder. Där färgas marken lila varje höst. När tusentals saffranskrokusar blommar under några intensiva veckor.

Den skördas för hand och det tar Karl, Johannes, deras vänner och familjer två timmar att få fram ett enda gram torkad saffran. Saffran som sen används i allt från hembakta lussekatter till serveringar på trestjärniga världskrogen Noma i Köpenhamn.

Drivet och kraften hos några få individer. En stor portion jävlar anamma och samarbete människor emellan har tagit världens dyraste krydda till en gård på Österlen. Så ser framtidstro ut i praktiken.

Och stannar vi upp för ett ögonblick och tar del av vad som händer runt om i Sverige ser vi snart fler exempel på framtidstro.

Vi ser hur ljuset sprider sig. Från adventsljusstaken i fönstret på förskolan. Genom personalrum och zoom-möten, över frostiga åkrar via nylagd fiber. Från det familjeägda lantbruket på Österlen upp till gröna mångmiljardinvesteringar i norrländsk, tung basindustri.

Vi ser hur framtidstron ökar i allt fler branscher. Hur ekonomin börjar återhämta sig. Hur företag kommer på fötter igen, hur allt fler har ett jobb att gå till. Hur man satsar igen och satsar grönt. Investerar i det förnybara. Hur allt färre känner en stress och oro över sin ekonomi, jämfört med för bara ett år sen.

Men tyvärr ser vi också platser dit ljuset inte når ända fram.

Där gängens våld och hot fortfarande sveper in hela bostadsområden i mörker. Där kvinnor lever i en nattsvart verklighet med en man som hotar, slår och i värsta fall mördar dem.

35

Vi ser hur höga energipriser sätter både företags och privatpersoners ekonomi på hårda prov. Hur det, tillsammans med historiskt höga priser på foder och gödsel gett vårt gröna näringsliv en kostnadschock. Hur allt för många arbetslösa fortfarande väntar i utanförskapets skuggor.

40

Sverige är ett fantastiskt land. Men vi kan bättre. Genom att ta hand om framtidstron på bästa sätt kan vi bygga vårt land starkare. Ge kraft till fler. Bryta otrygghet och misstro.

45

För på område efter område ser vi vad som händer när vi samarbetar för att komma framåt. Väljer att se till människors styrkor istället för svagheter. När våra företag får stöd i kristider och hjälp till en ekonomisk nystart. När vi drar nytta av deras innovationskraft och driv. När vi bygger ihop Sverige. Då fortsätter vårt fantastiska land att utvecklas.

50

Och om det är något jag önskar mig såhär veckorna innan jul så är det att vi fortsätter på den vägen. Fortsätter se möjligheterna som ligger framför oss. Fortsätter vända hatet och misstänksamheten ryggen och inser att framtiden finns i tilltron till varandra.

55

Fortsätter ge fler människor kraften och modet att tro på en ljusare framtid. På ett Sverige där friheten och tryggheten får växa.

60

För att komma framåt, måste vi värna och vårda bägge dessa delar. Ge fler en ökad frihet. Och samtidigt se till att samhällskontraktet, skyddet och tryggheten finns där för varje människa. Oavsett hur ditt liv ser ut eller var du väljer att leva det. Klara av att möta det tudelade Sverige.

65

Fortsätta bygga ett mer jämställt samhälle. Göra det enklare för kvinnor att starta och leda företag. Skapa fler möjligheter för den som vill att ta på sig mer ansvar, specialisera sig och höja sin lön i kvinnodominerade yrken och branscher.

Och samtidigt ge fler kvinnor en väg ut ur våld om otrygghet. Göra det till ett

brott att kontrollera och isolera sin partner, skärpa straffen för sexualbrott och grov kvinnofridskränkning. Öka kunskaperna kring våld i nära relationer och se till att brottsoffer får bättre stöd och upprättelse.

75 Förbättra integrationen. Ta tillvara på människors fulla potential. Se till att den som kommit ny till Sverige får ett jobb och en lön. Får känna friheten att kunna leva det liv man själv vill. Utveckla företag och ge jobb till fler.

80 Och samtidigt slå stenhårt mot det våld och den organiserade brottslighet som styr hela bostadsområden. Begränsar friheten och spär på otryggheten hos allt för många. Förstärka rättsväsendet, få fler poliser på våra gator och torg. Skärpa straffen för gängrelaterad brottslighet. Göra det svårare för gängen att rekrytera.

85 Sverige behöver en politisk kraft som har ansvaret och handlingskraften att inte fastna i mörkret. Utan ser hur vi tillsammans kan göra allt det som är bra med Sverige ännu bättre.

Centerpartiet är en sån kraft. En liberal, självständig mittenkraft som förstår hur friheten och tryggheten måste gå hand i hand om vi ska komma framåt. Vi 90 ryggar aldrig från problem och utmaningar utan lägger kraft på att hitta lösningar på dem.

Vi gör det som krävs för att bygga ett friare, tryggare och grönare Sverige. Inte för att det alltid är lätt, men för att det alltid är rätt.

95 För livet är vare sig fritt eller tryggt för alla.

För fjortonåriga Josefin var varje skoldag ett helvete.

100 Det fanns en tanke hon alltid bar med sig.

”Jag kan när som helst ta livet av mig. För jag behöver inte finnas till imorgon.”

105 Hon levde i en verklighet där hon kunde sätta sig vid ett bord på lunchen och alla som redan satt där reste sig och gick. En verklighet där det kunde gå dagar utan att någon pratade med henne i korridorerna eller på skolgården. Inte ens sa hej.

110 En verklighet där hon bröts ner så till den grad att hon till slut var övertygad om att det var henne det var fel på. Att hon fick skylla sig själv.

Att hon lika gärna kunde ta sitt eget liv. För ingen skulle sakna henne.

115 Det slog hennes liv i spillror. År av mobbing och den psykiska ohälsa det ledde till satt kvar i henne i många år. Lämnade ärr i själen som aldrig går bort.

Josefin är inte ensam. Även om det finns långt fler bakomliggande orsaker än mobbing så ser vi hur allt fler barn och unga mår dåligt. Hur den psykiska
120 ohälsan kryper längre och längre ner i åldrarna.

Socialstyrelsens siffror visar hur antalet barn och unga som diagnostiserats med depression eller ångest har ökat under de senaste åren. Undersökningen av
125 svenska skolbarns hälsa, som görs av bland annat WHO, visar samma sak. Den senaste undersökningen, från 2018, visar att 41 procent av de 11-åriga flickorna och 30 procent av de 11-åriga pojkarna upplever att de mår dåligt minst två gånger i veckan. Det är de högsta siffrorna som uppmätts sedan man började mäta, 1985.

130 Som om detta inte vore nog ser vi också resultatet av den här utvecklingen i andra mörka siffror. I självmordsstatistiken. I åldersgruppen 15 - 24 år är självmord den vanligaste dödsorsaken.

135 2019 tog 168 barn och unga sitt eget liv. Det är tre unga människor i veckan. Mångdubbelt fler vårdas på sjukhus för självmordsförsök och självsador.

Sverige 2021 är ett land där alldeles för många unga människor mår dåligt. Där pandemin har ökat utsattheten, när man tvingats spendera mer tid hemma i
140 familjer där det förekommer våld, missbruk och annan psykisk ohälsa.

Centerpartiet har länge lyft behovet av att öka kunskapen kring psykisk ohälsa. Förbättra tillgängligheten i vården. Korta köer till BUP. Ge vården, skolan och civilsamhället fler verktyg för att våga fråga och få fler att våga prata om hur
145 man mår och känner. Men vi måste fortsätta framåt.

Därför presenterar Centerpartiet idag förslag som ytterligare stärker

civilsamhället och bygger skolans elevhälsa starkare.

150

För det första vill vi stärka den statliga finansieringen av BRIS nationella stödlinje. Förra året tog BRIS emot nästan 31 500 samtal från barn och unga över hela landet. Samtal om psykisk ohälsa och familjekonflikter men också om våld, övergrepp och kränkningar. Från och med 2021 tar BRIS stödlinje emot samtal dygnet runt, vilket innebär att antalet samtal kommer öka. För att möta
155 det ökade behovet vill Centerpartiet ge BRIS stödlinje 50 procent statlig finansiering.

För det andra vill vi ge skolans ledning och personal bättre kunskap om psykisk
160 ohälsa och om hur man hanterar den. Vi vill att elevhälsa införs som obligatoriskt ämne på rektorsutbildningen. Och att skolans övriga personal, som mentorer och assistenter erbjuds utbildning som ger dem rätt kompetens för att se och fånga upp den som mår dåligt.

För det tredje vill vi göra elevhälsan mer tillgänglig. Se till att den finns där våra barn och unga finns. Genom att digitalisera elevhälsan blir den enklare att nå i elevernas vardag. Vi vill därför ge Skolverket i uppdrag att ta fram underlag med beprövade digitala upplägg som gör att vi kan få en likvärdig, digital elevhälsa i hela landet.

170

För det fjärde vill vi också förbättra elevhälsans samarbete med sjukvård och socialtjänst. Göra det enklare att få en samlad bild av barns och ungdomars problematik. Med respekt för den personliga integriteten och föräldrars insyn, enklare kunna dela journaler och se till att skola och elevhälsa finns med i
175 samhällsinsatser för att få barn och unga att må bättre.

Varje ung människa som mår dåligt är en tragedi i sig. Men det är också ett misslyckande för samhället. Psykisk ohälsa som ångest, depression och ätstörningar i unga år riskerar att bli en ständig följeslagare genom livet.

180

Vi måste bryta den utveckling vi ser och sett alldeles för länge. Finnas där för våra egna och andras barn. Bygga en stark och trygg skola. En närvarande elevhälsa. Ge våra ideella krafter muskler för att kunna hjälpa fler.

185 Det är idag vi lägger grunden för morgondagens samhälle. Att få fler barn och unga att må bra. Att ge dem friheten och tryggheten tillbaka. Det är helt

avgörande för att bygga ett Sverige där vi ger kraft och framtidstro till varje människa.

190

Julotta, tomtegröt, Kalle Anka, julklappsspel och dopp i grytan.

Vissa har planerat och pyntat i veckor. Andra väntar bara på att få andas ut,
195 koppla av några dagar eller timmar.

Oavsett hur vårt julfirande ser ut så finns det vissa inslag som ofta går igen. Vi är många som längtar efter den där skinkmackan sent på kvällen den 23:e, på en skiva vörtbröd, med en klick senap till. Efter att få ställa fram gröten, grönkålen
200 eller den nykokta potatisen, till sillen och köttbullarna, på julbordet. Oavsett vilket hem vi skulle blicka in i under juldagarna så skulle vi snabbt hitta en gemensam nämnare. Maten från våra svenska lantbruk.

För utan lantbrukarnas slit. Utan deras sunda djurhållning och hållbara
205 jordbruk. Då skulle det bli tomt på julbordet.

Ännu värre är att det skulle bli tomt på borden och i ladorna även ekonomiskt. Utan ett starkt och konkurrenskraftigt svenskt jordbruk, utan vårt gröna näringsliv, ja då tappar vi jobben och företagen. Då släcks gles- och landsbygden
210 ner. Då försvinner en livsviktig motor i vår svenska ekonomi.

Det är därför Centerpartiet i över ett sekel har varit en röst för landsbygdens människor och företag. För lantbruken, skogen och småföretagen. Och det är också därför vi är djupt oroade över de larmrapporter vi nu hör från våra
215 bönder. Om kostnadschocker och krisstämning, när energipriserna går upp, foder- och gödselkostnaderna skenar och skatter lägger sten på börda.

Vi har under de senaste åren gjort mycket för att stärka konkurrenskraften hos våra svenska lantbrukare. Ensamma slagits för och fått igenom fem miljarder
220 mer till Landsbygdsprogrammet. Slitit för att få fram ett krispaket till våra bönder efter 2018 års svåra torka. Sänkt kostnaderna för våra småföretag och sett till att över 800 000 människor i 80 gles- och landsbygdskommuner har fått sänkt skatt. Men vi måste göra mer.

225 Centerpartiet vill fortsätta sänka kostnaderna för våra lantbrukare. Vi vill göra

det mer lönsamt att ställa om sin maskinpark till förnybara bränslen genom att införa en biopremie för förnybart bränsle och en klimatpremie för den som kör på gas, etanol eller el. Vi vill förstärka landsbygdsprogrammet kraftigt med ytterligare miljarder under kommande år. Satsa på fler veterinärer på landsbygden och göra en historisk satsning på bredbandet. För att nämna några exempel.

Men vi är också alltid beredda att vara konstruktiva för att möta den oro som vi nu ser runt om i landet. Gå fram med andra stöd eller lättnader som kan göra skillnad.

Men ett stort ansvar vilar på regeringen. Att nu visa att man tar situationen på allvar och snarast möjligt presentera en konkret plan för hur de ska värna konkurrenskraften hos våra svenska lantbrukare. Rädda jobben, företagen och framtidstron. Säkra vår gröna, hållbara framtid.

Centerpartiet skulle välkomna ett sånt initiativ. Vi vill fortsätta framåt. Sätta sakpolitiken främst. För oss är inte gles- eller landsbygder retoriska figurer, eller platser för kampanjer. För oss är det hembygder. Platser där vi har vår själ och vårt hjärta.

Vår gröna röst för en stark och levande landsbygd, för friheten att kunna bo och leva i hela landet. Den rösten kommer aldrig att tystna.

250

Men vår gröna, liberala röst är lika viktig för att komma framåt i klimatfrågan. För klimatförändringarna påverkar inte bara det svenska jordbruket negativt. De påverkar livet i våra hav, luften vi andas. De ger oss extremväder och får klimatzoner att vandra. De tvingar människor på flykt och får allt fler att tappa hoppet om framtiden.

Klimatet är en av vår tids främsta ödesfrågor. Förändringarna vi ser, kräver att vi agerar. Men det kräver att vi agerar smart. Gör rätt saker. Får med oss företagen på tåget.

260

Investerar i det som sänker utsläppen, men lyfter ekonomin. Minskar föroreningarna, men ökar framtidstron. Får den globala uppvärmningen att stanna av, men den gröna tekniken att rusa framåt.

Det är grunden i Centerpartiets miljö- och klimatpolitik. Vi inte bara tror, vi vet att det går att minska utsläppen och samtidigt stärka svensk ekonomi. För vi har gjort det förr.

270

Det är därför vi föreslår stora satsningar på ny, grön teknik. På minusutsläpp och energiforskning. Som gör att vi kan plocka bort utsläpp ur atmosfären, eller bli ännu bättre på att lagra vår förnybara energi. Satsningar som samtidigt gör att våra svenska företag ligger i framkant, blir ledande i den gröna

275

omställningen.

Det är därför vi vill bygga vår svenska bioekonomi starkare. För att bli bättre på att ta tillvara på all den förnybara råvara som finns i våra skogar eller hos våra lantbruk. Som gör att vi kan resa grönare, bygga mer hållbart och byta ut fossila plaster mot klimatsmarta material. Gör vardagen grönare och samtidigt skapar jobb och företag i gles- och landsbygder.

280

Och det är därför vi vill göra det ännu enklare och billigare att göra gröna val i vardagen. Belöna den som äger och kör en miljöbil. Bygga ut laddinfrastrukturen i Sverige, så att vardagen fungerar oavsett om du kör elbil i Malmberget eller Maramö. Utveckla det gröna avdrag som Centerpartiet fick på plats för bara ett år sedan, och som redan är en succé, till att omfatta fler tjänster. Plocka bort kostnader och krångel för den som gör gröna investeringar i sitt hem.

290

Centerpartiet gör det som måste göras. Vi sätter klimatet främst.

Vår politik hejdar klimatförändringarna, men aldrig utvecklingen. Den låter våra företag leda den gröna omställningen. Värnar jobben och ekonomin. Den tar tillvara på all den förnybara råvara som finns i våra skogar och hos våra lantbruk. Den gör att Sverige kan fortsätta vara en grön förebild globalt.

295

Den gör vardagen grönare och smartare i kommuner, regioner och nationellt. Den gör skillnad på riktigt. Och ger oss bästa möjliga förutsättningarna att känna hopp inför en grönare, ljusare framtid.

300

270 dagar. När vi ses här idag så är det 270 dagar kvar till valet. Inte ens ett år.

305 Men samtidigt en lång tid, där mycket kan hända. Men en sak är säker.
Centerpartiet kommer möta väljarna som ett grönt, liberalt och
samarbetsinriktat mittenalternativ. Därför att vi är övertygade om att det är rätt
väg för Sverige.

310 Jag har ganska ofta den senaste tiden fått höra att breda samarbeten i mitten.
Det är helt osannolikt. Kommer aldrig att gå.

Men ser vi oss omkring i världen framträder en annan bild. Då verkar det
plötsligt inte så osannolikt längre. På vissa håll verkar mittensarbeten inte
315 bara vara sannolikt, utan faktiskt helt sant.

I vårt grannland Tyskland har en ny regering precis bildats. En koalition av
kristdemokrater och socialdemokrater har ersatts av en trepartiregering med
Socialdemokrater, liberaler och De gröna. Så har man värnat stabilitet och
320 förnuft och samtidigt hållit höger- och vänsterpopulister borta från makten.

Bara de senaste decennierna har vi ett antal exempel på politiska ledare som valt
att föra sina partier mot mitten och nått stora framgångar. Bill Clinton, Tony
Blair och Angela Merkel har, på olika sätt, tagit sina respektive partier till
325 makten genom att lämna ytterkanterna och blicka mot den politiska mitten.

Men även här hemma har vi sett lyckade exempel på liberala mittensarbeten
under det senaste decenniet. Det ena är Alliansen och det andra är
330 Januariavtalet.

En mycket stor del av Sveriges kommuner styrs genom samarbeten i mitten.
Lidköpings kommun i Västergötland styrs av Centerpartiet tillsammans med
Socialdemokraterna, Kristdemokraterna och Miljöpartiet. Karlskrona av C ihop
335 med S och L. I Stockholm styrs både kommunen och regionen genom ett
grönblått samarbete. I form av Alliansen och Miljöpartiet.

Den liberala mitten lever och frodas. Tack vare modiga och ansvarsfulla
politiker som sätter människor och deras vardag främst. För det är vad valet i
340 september handlar om. Hur vi ser till att fler får ett jobb. Hur vi ökar
jämförldheten, stärker tryggheten. Får våra företag att växa. Stoppar
klimatförändringarna. Bygger en starkare skola, vård och omsorg. Ser till att

man kan leva, bo och utvecklas i hela landet.

345

Värnar öppenheten. Ger kraft åt varje människa, oavsett var man kommer ifrån, eller vem man älskar.

350

Vilken typ av samhälle vi vill att morgondagens Sverige ska vara. För första gången sedan demokratis genombrott för hundra år sedan kan ett högerpopulistiskt parti, grundat av nazister, med öppet främlingsfientliga åsikter, få direkt inflytande över hur Sverige styrs.

355

Ett parti som vill pressa människor med utländsk bakgrund att lämna landet. Inskränka religionsfriheten. Döma ut människor de inte ser som svenska, oavsett om det är judar, samer eller kurder. Slakta det svenska biståndet.

360

Centerpartiet står för något helt annat. Vi står för frihet, jämställdhet och öppenhet.

Vår väg kommer inte att gå via högerpopulism, främlingsfientlighet och extremism. Inte heller via socialism, förmyndarmentalitet och vänsterpolitik.

365

Vi vet att det inte är ytterkanterna som tar Sverige framåt. Utan starka samarbeten i mitten. Samarbeten som står upp för anständighet och öppenhet. Som låter både tryggheten och friheten växa.

370

Som gör Sverige till ett land där fler vågar tro på en ljusare framtid.

375

Vi lämnar snart ett hektiskt och omtumlande politiskt år bakom oss. Ett år som i allt för hög grad präglats av polarisering och konflikter. Framför oss ligger ett intensivt valår. Jag hoppas att vi alla då kan möta väljarna i en öppen och schysst valrörelse. Där sakpolitiken står i fokus. Och som handlar om hur de vägval vi gör idag bestämmer vilket Sverige vi får i framtiden.

380

Men innan dess hoppas jag att vi alla, både inom och utanför politiken, får en period av vila och återhämtning. En jul där vi på ett klokt och ansvarsfullt sätt kan spendera tid med nära och kära.

Men jag hoppas också att vi kan skänka en tanke till alla dem som nu möter

385 julen i ensamhet. Som kanske förlorat sin livskamrat, eller en familjemedlem
under pandemin. Vars jul skulle lysas upp lite extra av ett julkort, eller ett
telefonsamtal.

390 Vi är aldrig starkare som samhälle än när vi ser och stöttar varandra. När vi
hjälpas åt för att komma framåt.

Så ta hand om er och se till att ta hand om varandra.

Jag önskar er alla en god jul och ett riktigt gott nytt år.

395

Källa

<div>Manuskript hämtat från centerpartiet.se (2024-09-09)</div>

Taggar

Centerpartiet, Jultal, Politiska tal

400

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/annie-loof-jultal-2021>

405

410

415

420